

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240.—
za pol leta K 120.—

V upravi stane mesečno K 18.—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 60.—
za en mesec K 20.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

Naj bo konec!

Iz Prage prihaja vest, da bivša cesarica Cita, ki je pred dnevi dospela v Švico, da prisostvuje operaciji svojega sina Roberta, namerava po skrivnih potih odpotovati na Madjarsko, kjer naj bi se njen prvorojenec Oton proglasil za kralja, ona pa za regentinjo. Umevno je, da je mala antanta zopet povzela korake, da se ta akcija prepreči, oziroma da se zaduši v kali.

Neprestani poizkusi Habsburžanov, da se vpostavi njihovo gospodstvo v srednji Evropi, so stalno ogroževanje s tolikimi žrtvami doseženega miru na svetu. Temu miru preti toliko nevarnosti od drugih strani, da morejo le skrajni brezvestneži, ki smatrajo narode sveta kot gola sredstva za svoje sebične namene, rovatj dalje v prid propadle dinastije. Proti temu se morajo vsi miroljubni elementi bolj odločno kakor dozdaj vzdigniti, naj potem podpirajo bivšo cesarico magari še tako »odlični« konsevativni krogi na Francoskem ali kjerkoli. Če že drugega ne, bi moral pošten monarhist jemati vpoštev nujno potrebo konsolidacije povojnega stanja, ker bi vsak poizkus k povratku k predvojnemu državnemu redu ne prinesel izboljšanja, marveč povzročil le še večjo zmedo.

Mi kot glasilo delovnih stanov pa energično poudarjamo, da milijoni ubitih, po-habljenih, vsled vojne osiromašenih in pod draginjo ječečih proletarcev sploh ne bo dopustilo, tudi ne v bodočnosti, da bi se sploh vpostavljali še kak cesarski ali kraljevski prestol v Evropi, naj bo že habsburški, hohencolernski in romanovski. Res je, da delavskemu sloju pod vojnimi režimom francoske, angleške in ameriške plutokracije ni poslano na ročkah, toda dani so le pogoji za ugodnejši in hitrejši razvoj pravega demokratizma, za dosego stalnega svetovnega miru in novega družabnega reda, nego pod vladno dinastijo, ki so bile glavne predstavljence vsakršne reakcije. Kdor nosi krivdo za najstrašnejšo vojno v zgodovini, naj se ne pokaže več v luči belega dneva. Če nam danes kaj ni prav, treba pomisliti, da so to po večjem delu posledice od Franca Jožefa, Viljema in Nikolaja brezvestno zanetega svetovnega požara; v kolikor pa nosi krivdo na današnjih slabih gospodarskih in socialnih razmerah povojni kapitalizem, ki ovira hitrejšo ozdravljeno od vojnih ran — je naša naloga, da to popravimo s političnim delom za probujanje proletariata, ki so ga držale v temi baš propale dinastije stare Evrope. Špekulacije Karolov in Cit na naravno nezadovoljnost delovnih mas s sedanjim stanjem so pogrešne in neodkritosrečne in zato se jim ljudstvo ne bo dalo zaslepiti, ne v Jugoslaviji, ne na Češkem, in upamo, da tudi ne na Madjarskem.

Intrige Habsburžanov pa je odločno obsojati tudi zato, ker so naperjene proti naši državi kot taki. To je naš dom, ki ga bomo mi uredili, če se nam v njem kaj ne dopade. Če je marsikaj v njem še slabše, nego je prej bilo, naj habsburški pomagači vzamejo na znanje, da to delovnega ljudstva v Jugoslaviji ne bo pripravilo do tega, da svoje poglede obrača nazaj. Mnogi naši vlastodržci so se pač od starega sistema toliko slabega naučili, da se ni čuditi, če uporabljajo stare metode v še večji meri, da se držijo na vladi. Pribičujejo se je učil pri Tiszi, največjem ljubljencu habsburškega trona.

Habsburgovci, francoski aristokrati in laški fašisti so slabi računarji. Niti z demagoškim apeliranjem na katolištvo, ki ga francoski reakcionarji kruto žalijo, hoteč ga uporabiti kot sredstvo za svoje temne namene, niti z zlorabljanjem demokratičnih in socialnih čustev mase ne bo ta družba dosegla svojih namenov. Ljudstvo ne da razbiti svoje države, in kakor jo bo vedelo urediti, da bo odgovarjala modernemu socialnemu nazoru, tako jo bo tudi vedelo braniti.

Vesile pa pozivljamo, da člane vseh starih dinastij, ki ne dajo svetu miru in bi zopet hotele zaneti državljansko vojsko ter zunanje zapletljaje v prid svojim nekronanim otrokom, enkrat za vselej store brezopasne. Če Madeira ni varen kraj preganstva, pa naj se odpeljejo na Sveto Heleno in zastražijo kakor je Anglija zastražila Napoleona, da se ni mogel geniti. To kategorično zahteva blagor Evrope!

Proti parcelaciji države.

Parcelacija odgojena.

Belgrad, 17. jan. V današnji seji odbora za razdelitev države je posl. dr. Hohnjec v imenu Jugoslovanskega kluba podal načelno izjavo, da morata Hrvatska in Slovenija ostati dve nedeljivi pokrajini oziroma oblasti. Radikalec Nastas Petrović je predlagal, naj se začasno dosedanja okrožja oziroma velike županije proglase za oblasti; ko se pa izvrše nove volitve, naj se izvrši nova upravna razdelitev države. Proti sedanjemu vladnemu načrtu so se

izjavili vsi govorniki. Pravosodni minister dr. Laza Marković je kot zastopnik ministra za izenačenje zakonov prosil, da se razprava odgodi na jutri. Sklenili so, da pride najprej v razpravo upravna razdelitev Srbije.

Belgrad, 17. jan. Ministrski predsednik Pašić je v ministrskem svetu izjavil, da se z upravno razdelitvijo države prične, ko bodo za to ugodne politične razmere.

Razprava o vladni deklaraciji.

Belgrad, 17. jan. Narodna skupščina je nadaljevala razpravo o vladni deklaraciji. Vsi govorniki so brezobzirno kritikovali vladno zunanjo in notranjo politiko. Posl. Brandner je zahteval varstva za naše narodne manjšine v Avstriji. Poslanec jugoslovanskega kluba dr. Deželić je označil sedanjo vladno kot staro po osebah in mišljenju. Žalostna vidovdanska ustava nam je prinesla ponižanja v zunanji politiki, brezupno razkrojila naše notranje razmere in malone uničila našo valuto in naše gospodarstvo. Govorec o hrvatskem vprašanju, je naglašal, da je to vprašanje eno najvažnejših v državi in da je to vprašanje danes sila, s katero je treba računati. Hrvati so svobodno vstopili v novo državo in hočejo svojo tisoletno državnost tudi v njej ohraniti nedotaknjeno. Avtonomija naj se da pa tudi vsem drugim pokrajinam: Sloveniji, Bosni, Vojvodini, Macedoniji in Srbiji. Ako naj bo država mirna, srečna in močna, naj se v njej spoštuje svoboda. Sedanji vladi ne more izreči zaupanja. — Posl. Elbin Kristan je govoril za sporazum s Hrvati in za zaščito delavcev. Rapalsko pogodbo je govornik označil kot nesrečno ne samo za nas, ampak za celo Evropo; Italija Trsta in Zadra s sedanjimi mejami ne bo mogla obdržati in bo stremila za nadaljnjim osvajanjem. Z Rusijo naj se vpostavi zveze.

Pred konferenco v Genovi.

Največja konferenca. — Okrog 1000 oseb. — Program Rusije.

Pariz, 17. jan. »New York Herald« poroča, da namerava Poincare udeležiti se gospodarske konference v Genovi, ako se Lloyd George in Bonomi odločita, da bosta osebno zastopala Anglijo oziroma Italijo. V tem primeru bi prisostvovali otvoritvi konferenci, potem pa bi zastopstvo francoskih interesov prepustil drugemu.

London, 17. jan. Iz Rige javljajo, da obsega program bolševiške vlade na konferenci v Genovi tele točke: plačevanje ruskih dolgov, vrnitev po Denjkinu, Jude-niču in Wranglu Rusiji odvzetih trgovinskih ladij, odstopitev vzhodne Sibirije, obnova

gospodarstva v Rusiji in gospodarski odnošaji do inozemstva. Sovjetsko vladno bodo na genovski konferenci zastopali Čičerin, Zurup in Lunačarskij.

London, 17. jan. Razen Zjedinenih držav so bili povabljeni na evropsko gospodarsko konferenco v Genovi vsi narodi v Evropi, približno 25. Ako bi štele delegacije in tajništva vsakega naroda povprečno po 14 oseb, potem bi bilo na tej konferenci navzočih vsega skupaj okrog tisoč oseb. Torej bi bila to, kar se osebja tiče, največja konferenca, kar jih je bilo doslej.

Razprava proti bosanskim rudarjem.

Tuzla, 17. januarja. (Izv.) Razprava proti obtoženim rudarjem se nadaljuje. Jure Kerošević zanika, da bi bil ubil orožnika. Obtoženec Mate Fidler pravi, da je imela stavka edinole namen, da se izboljša materialno stanje delavstva. On je prisostvoval skupščinam, da sliši, kaj se bo zgodilo z onimi delavci, ki jih je uprava odpustila.

stila in med katerimi je bil tudi on. Pripoveduje, da je vladalo med rudarji in kmeti veliko ogorčenje proti orožnikom, ker so ti zlostavljali žene in se sploh zelo nasilno obnašali. Glede Železnika pravi, da njega nikdar ni nagovarjal na kak upor in da Železnik sploh ni igral vloge vadiatelja. Sima Topalović zanika vsako krivdo.

Krasni dobički.

Meščanska pivovarnica v Opavi bo izplačala za minulo upravno leto 400 odstotno dividendo; pivovarnica v Bavariji pri Opavi pa 40 odstotno dividendo. Obe podjetji ste povsem nemška last.

Novi šibeniški škof.

Zagreb, 17. januarja. (Izv.) Kakor javljajo listi, je za škofa v Šibeniku imenovan g. Mineta, redovnik iz kongregacije obredov v Rimu.

Šibeniška afera.

Split, 17. januarja. (Izv.) Italijanska vojna ladja Rigoti je zapustila luko, mesto nje je pa prišla ladja Fratelli Jaroni.

ZITA SE VRNE NA MADEIRO.

Pariz, 17. jan. »Petit Parisien« javlja iz Zeneve: V bernskih vladnih krogih demantirajo govorce, da namerava bivša cesarica Zita podaljšati svoje bivanje v Švici s pretvezo, da bo v kratkem poročila. Ker se je operacija njenega sina popolnoma posrečila, se skoro povrne na Madeiro. Za njen povratek se pripravljajo vse varnostne odredbe. Preden odpotuje, bo še enkrat videla svoje otroke na gradu Hardegg.

VOLITVE V VILNI.

Varšava, 17. jan. Po zadnjih vesteh bo deželni zbor v Vilni sestavljen takole: narodna krščanska demokratska stranka (de-

snica) 50 mandatov, poslanci narodnih svetov (centrum) 32, levica pa 34 poslancev, in sicer 15 ljudska stranka, 5 demokratov, 10 članov stranke obnove, 2 socialisti in 2 Belorusa. Deželni zbor bo najbrže sklican za 20. januar.

ZA MAROKO.

Pariz, 17. jan. Diplomatski dopisnik »Daily Maila« pravi, da sta imela na konferenci v Cannesu lord Curzon in Bland kratko konferenco o vprašanju Tangerja. Načeloma je bila sprejeta internacionalizacija tega mesta. Sklenila sta sklicati v London angleško-francosko-špansko konferenco, da se uredi podrobnosti tega vprašanja. Odločitev pa mora prej ratificirati Poincare.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 18. jan. (Izv.) Na današnji predborzi notirali sledeči kurzi: Budimpešta 41.50, Berlin 158, Italija 12.85 do 12.90, London 1240, Newyork 288, Pariz 24.10, Praga 500, Dunaj 3.90.

Zürich, 18. januarja. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo: Berlin 2.70, Holandska 189.25, Newyork 515, London 21.77, Pariz 41.95, Italija 22.40, Praga 8.65, Budimpešta 0.70, Zagreb 1.80 (nespremenjeno), Varšava 0.13, Dunaj 0.16, avstr. krone 0.09.

Dunaj, 18. januarja. (Izv.) Na današnji predborzi notira deviza Zagreb 27.—.

»Novi čas« v vsako hišo!

Fr. Kr.

Socialna misel.

Prva številka tega novega kršč.-soc. mesečnika je izšla. Malokdaj je za kako revijo vladalo tako zanimanje, kakor za to. To je znamenje, kako težko je naša javnost doslej pogrešala publikacije, ki bi se v njej stalno mogla orientirati in informirati o sodobnih problemih. Naše socialno gibanje je izza Krekovih časov pogrešalo svojega žarišča. To obeta postati »Socialna Misel«, ki hoče biti glasnik krščanskih socialnih idej, ognjišče vseh, ki krščansko in socialno mislijo, hočejo in delajo. Marsikako nespornost, ki sedaj ubija energije posameznikov, bo nehala biti; jasnost, ki jo tolikrat pogrešamo, bo vedno večja, s tem pa bo naraščala srca pridobivajoča moč ideje, kateri smo dolžni služiti vsi. Politika, gospodarstvo in kultura se more in mora razvijati edino le v svitu teh naših načel.

To je namen »Socialne Misli«, izražen tudi v uvodnem članku prve številke. Nadaljuje pa to misel dr. Gosar v svojem članku »Cilji in pota krščanskega socializma«. So dobri ljudje, ki pa še danes — morda celo danes še manj ko prej — ne razumejo krščanskega socializma. Podtikajo mu razne zlohotne namene. Za nas je prvo načelo, to je temelj. Dr. Gosar ugotavlja, da večna kršč. načela ljubezni, ki so temeljni zakoni krščanstva, niso teorija, marveč da je njih torišče praktično življenje. To je treba pred vsem odločno pibiti. Kako pa naj se krščansko načelo ljubezni do bližnjega v življenju izvaja, to je stvar, ki se menja. Praktično je danes za krščanske ljudi mogoče le v izvajanju s krščanskim duhom prekusenega socializma. Dr. Gosar pravi: »Krščanski socializem pomenja prehod iz kršč.-soc. teorije v prakso.« To je bilo treba, da se je povedalo tako jasno in odločno, kakor je povedano.

Da je vera živitvoren činitelj socialnega življenja, je v drugem članku dokazal Fr. Terseglav, ki je s hvalevredno brezobzirnostjo povedal, da je napačni in zli nauk o dvojni morali, privatni in javni, nauk: Vera je zasebna stvar — doma ne le med svobodomiselnimi socialisti, ampak tudi med ljudmi, ki so zasebno vneti kristjani, javno in socialno pa nočejo o socialnih dolžnostih, izvirajočih iz ljubezni do bližnjega nič slišati. Terseglav je dokazal, da načelo: Vera je zasebna reč, ki se v materialističnem kapitalizmu in v materialističnem socializmu poudarja kot princip, v mnogih krščanskih krogih več ali manj udeležuje praktično. To je treba premagati, da se premagajo krščanstvu nasprotni svetovni in socialni nazori. To je bilo treba povedati in hvaležni smo Fr. Terseglavu, da je to tako grodko in jasno zaklical v krščanski svet.

Zelo zanimiva je razprava J. Kralja o programu in taktiki Ljudske stranke. Od kar se je l. 1904. prvič vršila javna anketa v »Slovenca« o Ljudski stranki, se to vprašanje javno ni več razpravljalo. In reči moramo, da ta molk ni bil v korist idejnemu in organizatornemu razvoju stranke krščanskega ljudstva. Naša nova revija »Socialna Misel« prevzema nalogo, da nadaljuje to započeto anketo. Javne ankete so koristne, zasebni konventikli so vedno škodljivi.

Krščansko socialno gibanje ni novo. O. dr. Angelik Tominec nas seznaja s socialnimi in političnimi razmerami v 13. stoletju, ko je nastopil sv. František. Tedanji časi nas spominjajo sedanjih. Krščanska socialna misel se je tedaj borila v bistvu za udeleževanje istih načel, za katere se bojujemo danes: zoper tajno diplomacijo, korupcijo, pohlep, za agrarno reformo itd. O materialističnem komunizmu in marksizmu tedaj ni bilo še govora.

Praktično važni so sestavki H. Vodopivca o izenačenju neposrednih davkov ter dr. Brejca o pravnem položaju imovine dežele Kranjske. Posebno dr. Brejčev članek je med pravniki vzbudil veliko pozornost, ker zadeva imovino starih kronov in drugih samoupravnih teles, konfiskacije itd. Vzbudil bo gotovo živahno diskusijo. V pregledu je dr. Gosar obdelal program socialistične partije Jugos. vije (socialdemokracija), v katerem dokaže, da temu programu manjka glavnih potez socializma. — Priznani publicist J. P. razpravlja

o našem notranjem in zunanjem položaju. Tudi sicer je pregled zelo bogat in mnogo-vrsten.

Sklepamo z željo, da bi se naša katoliška inteligenca, ki je izšla iz dr. Kreka, in naše delavstvo zbralo okrog te revije kot svojim kulturnem središču.

Politični dogodki.

— Nekaj važnega se snuje v naši državi. To je videti tudi iz vladnega časopisa, »Slovenski Narod«, ki je dozdevno zagovarjal stališče, da se ima vidov-danska ustava brezpogojno izvesti in njeni nasprotniki s silo pesti ukrotiti, je zdaj ubral čisto drugačne strune in računa že z revizije ustave. Centralisti so namreč končno vendarle uvideli, da se Hrvatska ne da z brutalno silo pogaziti. Tudi »Jutro«, ki je s Pribečevićem izreklo načelo, načelo, da sporazuma med Srbi in Hrvatini treba, danes zagovarja sporazum. Vlade stranke so napravile torej popoln »Kehrt euch!« Ne ve pa pravzaprav nihče, kako bi se dala Hrvatska pomiriti. Skrajni velesrbi pravijo, naj se Hrvatska prosto od države odreže. To je seveda neumno, kajti danes tudi Srbija ne more brez Hrvatske. Protić ima v svojem načrtu nekaj »izjemen položaj za Hrvatsko«. To pa bi ne šlo, ako se ne da, tak izjemen položaj tudi Sloveniji; neugodna posledica tega pa bi bila, da bi bili Hrvati izven meja banovine žrtvovani srbsstvu. Demokracija pa v obče ne vedo nobene pametne medicine, kajti s svojo parcelacijo države so se temeljito urezali in sploh ne bo postala zakon. Vsak razborit človek mora uvideti, da je najboljši načrt oni, ki ga odnekdaj zastopa »Jugoslovanski klub« — ne centralizem, ne federalizem, ampak avtonomija, v kateri bodo prišli do besede in vpliva vsi različni činitelji naše državne skupnosti, ne da bi se država čisto razkosala.

— Verski pouk v Nemčiji. Po novem državnem zakonu o verskem pouku, ki je izšel 1. januarja t. l. in velja za celo nemško republiko, je za odglasitev otroka od verskega pouka treba privolitev obeh roditeljev. Ako zahteva samo oče ali pa samo mati, da otrok ne hodi k verouku, se prošnji ne ugodijo, ter mora otrok obiskovati verouk. — Nemška vlada ve ceniti pomen verouka v učilnicah in to je najboljšo poročilo za to, da se država čisto razkosala.

— Agrarna direkcija za vsesokolski zlet. Ljubljanska agrarna direkcija je razposlala upravam veleposestev uradno okrožnico, v kateri jih poziva, naj brezplačno darujejo les za vsesokolski zlet v Ljubljani. To je pač nedopustna zloraba uradne oblasti v politične strankarske svrhe. Sedaj je treba le še, da se na veleposestvih v državni upravi brezplačno naroči za Sokole tudi vino, moka in meso. Da vidimo!

— Srbski republikanci in Radić. Vođa srbskih republikancev, Jaša Prodanović, je v zagrebški »Slobodni Tribuni« priobčil članek, v katerem obsoja Radićevo separatistično politiko, in pravi, da njegova stranka z Radićem ne more imeti ničesar skupnega, dokler se ne izjavi za sedanjo državo.

— Muslimanski ultimati. Muslimanski parlamentarni klub je izročil vladi točne pogoje, pod katerimi bi bil pripravljen še dalje odelovati v vladi. Ako bo odgovor vlade na te zahteve nepovoljen, bodo muslimani takoj izstopili iz vladne večine.

Naša društva.

d Kamna gorica. Odsek »Orel« priredi v nedeljo dne 22. t. m. pop. ob pol 3. uri AKADEMIJO. Vrši se v združnem skladišču, Bog živi!

d Uprava Ljudskega odra ima izredno važno sejo jutri v četrtek 19. t. m. po 18. uri. Vsi člani uprave so dolžni se te seje kot strogo obvezne udeležiti. — Upravnik.

d Vse članstvo Ljudskega odra pozivam, da se brez izjeme udeleži važnega sestanka, ki se vrši v petek 20. t. m. točno ob pol 20 uri v navadnih prostorih. Po sestanku takoj vaja za vsa štiri dejanja. — Peršuh, upravnik.

Dnevni dogodki.

— v Don Luka Jelić. Iz Splita nam poročajo 17. t. m.: Don Luka Jelić, bivši profesor na bogoslovju in pisatelj je umrl na svojem domu v Zadru. Pokojnik je bil znan kot znanstvenik in so bila njegova znanstvena dela zelo upoštevana.

— Za pravno povzdigo naroda. Pravkar je izšla prva številka novega mesečnika »Prerod«, ki hoče biti glasnik za pravno povzdigo naroda. Kako visoko pojmi list to svojo nalogo, kažejo članki in razprave, ki jih prinaša v svoji prvi številki: Da bomo narod poštenjakovi! Uredništvo. — Staršič! Univ. prof. dr. K. Ozvald. — Vstani moj rod! Silvin Sardenko. — Mladini! Prof. Fr. Jeran. — Ali blapci ali svobodni? Fr. S. Finžgar. — Alkohol in kriminaliteta. Univ. prof. dr. M. Dolenc. — Kvišku srca! Nadučitelj Al. Kržišnik. — Drobiz. — Vsak, komur je na srcu sreča in bodočnost našega naroda, mora stopiti v krog delavcev za njegov pravni in bogočestni razvoj. — Vse, kar je na srcu sreča in bodočnost našega naroda, mora stopiti v krog delavcev za njegov pravni in bogočestni razvoj. — Vse, kar je na srcu sreča in bodočnost našega naroda, mora stopiti v krog delavcev za njegov pravni in bogočestni razvoj.

— Mariborske novice. Pretekli četrtek se je vršil občni zbor J. D. S. Namesto dosedanjega predsednika Voglarja je bil izvoljen dr. Lipold. Da bi pa ne bilo kakšne zamere, so volili v odbor menda vse zborovalce — odbor šteje namreč 50 članov. V odboru je en ducat advokatov pa tudi ženske so izvolili v odbor, baje vsled pomanjkanja moških. — Srečen Maribor. ki dobi zopet dva nova advokata in sicer dr. Kukovca iz Celja in dr. Tomšiča iz Ljubljane. V Mariboru je namreč naravnost neznosna stanovanjska beda, čez 1500 prošelj leži na stanovanjskem uradu, a strankam ni mogoče ugoditi, le če kaka stranka umrje ali se izseli, je stanovanje prazno. Ali se bo dr. Kukovcu nakazalo stanovanje št. 1501, tega ne vemo in če, tedaj je še lahko brez skrbi tri leta v Celju. — Plesi v Mariboru so kar na dievnem redu. Raja pleše in popiva se na vse mere. Denarja torej v izobilju. Na drugi strani pa tisoči revežev, ki nimajo ne kruha, ne obleke, ne kurjave, ki po krivdi farizejskih bogatinov hirajo in pešajo in hodijo to zanje tako težko zemel-

ske pot da jih pripelje na pot večnosti, kjer bo večni sodnik enako pravično sodil bogatino kakor siromaka. Da, da lažje bo velblodu iti skozi šivankino uho, kakor pa bogatino v nebesa.

— Krekova posojilnica v Mariboru, r. z. n. z., je začela poslovati v začasnih prostorih v Franciskanski ulici 2, pritličje, v soboto 14. t. m. Uradne ure so splošno v soboto od 3. do 5. ure popoldne in vsako nedeljo in praznik od 9. do 11. ure dopoldne.

— Delavski socialni tečaj v Mariboru se je v soboto 14. oziroma v nedeljo 15. t. m. končal v splošno zadovoljnost. Sklepno predavanje v soboto je imel prof. dr. Medved. V nedeljo so predavali za zunanje udeležnike prof. dr. Capuder in prof. Vesenjak, Komlanec in Stabej. Udeležba je bila ves čas povoljna. Upati je, da bo ta tečaj mnogo pripomogel k razmahu kršč. del. organizacije.

— Zakon o pobijanju draginje stopi v veljavo dne 22. januarja. Glasom tega zakona se občinska sodišča za pobijanje draginje odpravijo, o vseh prestopkih bodo sodila redna sodišča. Katera meja naj velja za višino dobička kot dopustna, zakon ne pove. Sodniki imajo v tem oziru proste roke.

— Stanje tvornice za konzerve v češko-slovaški republiki. V češko-slovaški republiki je 11 tvornic za mesne konzerve. Vsak dan se izdelava v njih 80.000 vojaških porcij po 250 g.

— Zavodi za zavarovanje delavcev so prosti poštnine. Ministrstvo za socialno politiko je izdalo naredbu o ureditvi zavarovanja delavcev zoper boleznih in nesreče. Po tej naredbi ne plača v medsebojnem dopisovanju, v dopisovanju z oblastmi, sodišči in s svojimi organi in delodajalci ne osrednji urad, ne okrožni urad za zavarovanje delavcev poštnine za navadna (nepriporočena) pisma in dopisnice. Prav tako so poštnine prosti tudi delodajalci v obveščanju z osrednjim uradom za zavarovanje delavcev in njegovimi krajevnimi organi, razen z blagajnicami za zavarovanje delavcev prometnih podjetij in s sodišči delavskega zavarovanja.

— Listnica uredništva. A. K. Maribor. Hvala vam lepa za vaš poslan članek, ki je aktualen. Ne kaže pa za sedaj razpravljati o tem v političnem listu; zato smo ga oddali uredništvu »Socialne Misli«, da itak prinaša ravno o tem važnem predmetu znamenite članke. Iskren pozdrav!

— Državna podpora za zgradbo uradnih stanovanj. Vlada je dovolila zagrebškemu »Domu«, uradniški zadrugi za zgradbo hiš in varčevanje, pol milijona dinarjev podpore. Zadruga začne še to pomlad graditi okoli 50 družinskih hiš z vrtovi na mestnem zemljišču, ki ga ima v to svrhu odstopiti mestna občina.

Ljubljanski dogodki.

lj Pomagajte tudi ptičkam! Dajte drobtinice ptičkam, ki si sedaj ob debelem snegu ne morejo pomagati. Če je človek v bedi, je hudo; a tudi drobni pevci-krilateci naj se smilijo vsakemu, ki zmora, da potrese malo zrnja ali drobtinice na primeren prostor, da potolaži uboge stradavke. Te dni so čolski otroci pobrali in prinesli v šolo več poginotih tašč in ščinkovcev, ki si niso mogli priboriti potrebne hrane v snegu in mrazu. Pomagaj, če moreš!

lj Tečaj za keramično slikanje. Za razvoj keramične industrije v Sloveniji so dan vsi predpogoji. Primanjkuje pa tehničnih moči. Ker v naši državi še nimamo posebnih keramičnih šol, keramična obrt je pa vendar zelo razširjena, četudi še na najprimitivnejši stopnji, se je odločil urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, da priredi po svojem strokovnem učitelju tečaj, ki bo v keramično stroko spodbudil tečajeve. — Koncem leta 1921 je priredil za lončarje, ki so še ponajveč zaposleni v domači obrti, splošno keramični tečaj, na katerem so se obiskovalci seznanili z napredkom keramične industrije ter se jim je pokazalo vse napake v njihovem obratovanju. V kratkem namerava prirediti specialen tečaj za keramično slikanje na majoliki in porcelanu. Tečaja se lahko udeleži vsakdo, ki se zanima za tozadevno slikanje ter ima že predizobrazbo v risanju in slikanju. — Interesanti naj ustmeno ali pismeno priglasijo svojo udeležbo »Uradu za pospeševanje obrti«, Ljubljana, Dunajska cesta 22.

lj Poselska zveza. Redni sestanki »Poselske zveze« se vršijo vsako nedeljo od 3.—5. ure popoldne v prostorih JSZ, Stari trg št. 2. I. nadst. Prvi sestanek je 15. t. m. Pozivlje o se vse članice »Poselske zveze«, da v obilnem številu posejajo te sestanke, ki bodo omogočali zblžanje med članicami. — Tarifa »Poselske zveze«. V zadnji seji »Poselske zveze« se je sklenilo podaljšati plačilno tarifo še do 1. aprila t. l. Tem potom se pozivljajo one doposodnje, ki še niso doplačale po tarifi, naj isto doplačajo.

lj Umrla je gospa Marija Jerše. Pogreb bo v nedeljo dne 18. januarja ob 2. uri iz deželne bolnišnice.

r Organizacija nekadišcev na Češkem. Znani učitelj-voditelj Čejka v Bistrici pod Hostinom, ki je pred več leti izdal prvo učno knjigo o »Esperantu«, je postal zadnji čas duša organizacije nekadišcev, ki se je pričela z neznatnimi finančnimi sredstvi, a upa, da bo iz neznanega zrna zrastle velikansko drevo. Nova organizacija ima enak cilj kakor Kalanova Sveta vojska proti demonu alkoholu. — Pravi rodoljubi se ne prerivajo za ministrske stolčke, ampak mislijo samo na to, kako bi svojemu milemu narodu več koristili.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Ali ste že storili svojo dolžnost? Ali ste že naročili dnevnik

NOVI ČAS? Ali ste že pridobili vse po enega novega naročnika?

Tovariši!

Pomnite! List krščanskega delovnega ljudstva je odvisen le od vaše pomoči in vašega sodelovanja! »NOVI ČAS« je glasilo krščanskega delovnega ljudstva in vaš list!

Premetni zavod za premog

d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velen'ski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja

in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov:

Premetni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Namska ul. 19

Bratova tajnost.

Povest iz irske zgodovine. Prevel M. R. (Dalje.)

Ko je stopla h konju, je ta skočil pokonci in mlo pogledal svojo gospodinjjo. Pogladi ga je po vratu in rekla: »Oh, Trilby, kaj se je s teboj zgodilo in kje si pustil svojega gospodarja?«

Žival, kakor da bi razumela, je naslonila glavo na njeno ramo, kakor je bila navajena pri Dunstanu.

Mati Ana je bila ginjena. »Pojd, Trilby, greva v hlev, da ti dam eno pošteno mero ovsal«

In šel je za njo. Ona ga je odela in mu nasipala ovsal v jasli. Nato je šla nazaj v sobo in pogledala na uro.

»Ze skoro polnoč«, je vzdihnila, »in če ga Jem še našel ni?«

Vseda se je in začela premišljevati. Ali se je res zgodila kakšna nesreča? Ni li morda kak pretepač Dunstanu kaj storil? Mogoče je konja kam privezal in oni grbasti in leni Rob, ki ni za nobeno rabo in ki se vedno okoli klati, je najbrže vajeti prerezal in konja napodil. Sedaj pa blodi ubogi Dunstan okrog in ga išče!

Če se je pa vendar zgodila kakšna nesreča, ne smemo takoj misliti, da mora biti res tako huda! Dunstan je bil gotovo dober jezdec, Trilby se je pa mogoče splasil in ga je vrgel raz sebe. Pri tem si je lahko nogo zlomil in sedaj leži kje ob poti brez pomoči! Pa Jem in Melampe bi ga že bila našla. In Jem, močan, ga prinese domu. Vstala je, šla v Dunstanovo sobico in pogledala na posteljo. Bila je že sicer pripravljena, vendar je še naravnala blazino in odgrnila odejo, da, kadar pride, se samo vleže.

Na ognjišču je šumelo v loncu. Pogrnila je žerjavico na stran in se zopet vsedla. Enakomerno je tiktakala ura, a kako počasi so se pomikali kazalci.

Naenkrat je postala grozno nemirna in skočila pokonci.

»Ne tega ne vzdržim več dalje«, je rekla skoro na glas, odgrnila plašč, vrgla kapuco čez glavo in planila iz sobe. Hitro, skoro kot mladenka je tekla po poti, koder je odšel tudi župnik. Veter je postajal močnejši, plašč je frfotal okoli nje, kapuca je zlezla nazaj in nočna burja se je pošgravalala z njenimi sivimi lasmi. Na vse to ni nič pazila, vedno hitreje, vedno hitreje je zastavljala svoje, že trudne noge, jelo ji je zmanj-

kovati sape in srce je burno utripalo. Dalje, dalje!

»Dunstan, Dunstan!« je klicala polglasno in jokala.

V trenutku ji noga zastane in krčevito je sklenila roke na prsi, kot bi ji hotelo zbežati ali počiti srce, ki je doseglo redko stopnjo razburjenja.

Kaj je bilo tam pri križu? Ali ne leži postava na stopnicah? In druga kleči, kot bi kdo molil!

Še par korakov in mati je stala pod križem. V prvem trenutku se ji je zdelo, da se udirajo tla pod nogami, nato je padla čez truplo in strašen glas se je izvil iz maternih prsi: »Dunstan, Dunstan! O Bog in Vsi sveti! Ubil, umoril je moje dete!«

Vzela je mrtvega sina na roke, poljubila ga na blede, mrzle ustnice, obupavala, da bi se ji bilo skoro srce razdvojilo. Župniku so stopile solze v oči, pa vendar ni hotel vznemirjati bolesti materine, njeno zmučeno srce se mora v tugi in solzah razbremeniti, olajšati.

V trenutku se je obrnila k njemu in zavjokala: »O Jem, ali je res mrtev? Reci, da še živi, da je le nezavesten, saj vendar tako krvavi!«

Ko pa ni sin nič odgovoril, je obupno

zavpila: »Mrtev! V resnici mrtev! In nato je vprla svoje mokre oči v podobo na križu in tarnala: »O Gospod, kako si me mogel vendar tako kaznovati! Zakaj si mi ga vzel, veselje in nado mojega življenja! Bil je vendar tako dober, tako ljub, na svetu izmed vseh najboljši sin. Zakaj nisi namesto njega mene vzel iz tega sveta!«

Rahlo je položil župnik roko na ramo obupa, oče matere, in rekel s tresočim glasom: »Ne govori tako, mati! Mi smo katoliki in ne kakor oni, ki nimajo nobenega upanja! Pomisli nato, da je enkrat stala pod križem neka mati, ki je morala še več trpeti in biti priča trpljenja in smrti svojega sina, ki so ji ga pribili na sramotni steber, kot hudodelca, Njega, ki je bil najčistejši in najsvetejši!«

»O Bog, odpusti mi!« je vzdihnila žalostna mati Ana. »Kdo Jem, kdo ga je ubil? Kdo je morilec, ki si je to ovčico zvolil za žrtev.«

»Bog ga pozna, mati!«

»Pa tudi jaz ga hočem poznati,« je zaklicala mati trpklo, »ves svet naj ga pozna. ta pošast! O, ne uide svojih kazni!«

»Oče, odpusti jim, je molil Zveličar na križu, mama.«

(Dalje.)